ខេមរនីយភាព

ការចង់ធ្វើឲ្យកូនខ្មែរពូកែបារាំង គឺគ្រាន់តែជាការចង់តែប៉ុណ្ណោះ ។ សៀវភៅបង្រៀនបែបណា វិធីបង្រៀនបែបណា គរុកោសល្យសក្តិសិទ្ធិបែបណា ក៏ពុំអាចនាំទៅដល់ទីដៅបែបនេះឡើយ ។ មែនពិត គេអាចធ្វើឲ្យអ្នកធំ Elites មួយចំនួនតូចពូកែបារាំងបានខ្លះដែរ តែសូមកុំរំពឹងទុកឲ្យសោះថា អាទិទេពណាមួយអាចធ្វើឲ្យកូនខ្មែរទូទៅ ខ្មែរទាំងអស់ចេះបារាំង ពូកែបារាំង ដូចជាគេពុំត្រូវរំពឹងថា គេអាចនឹងធ្វើឲ្យកូនបារាំងទូទៅចេះខ្មែរ ពូកែខ្មែរ យ៉ាងនោះដែរ ។ គិតធ្វើឲ្យជាតិមួយ ដែលមានភាសាពិសេស អក្សរពិសេស វប្បធម៌ អរិយធម៌ពិសេសរបស់ខ្លួន រាប់សិប រាប់រយសតវត្សទៅហើយ ផ្លាស់ប្តូររបៀបគិត របៀបយល់ ដើម្បីទៅគិត ទៅយល់តាមបែបបារាំង បែបឃ្លាប្រយោគបារាំង បែបវប្បធម៌ អរិយធម៌បារាំង ឬបែបបរទេសណាមួយទៀត គឺគ្រាន់តែនាំឲ្យឈឺក្បាលខ្លួនឯងឥតប្រយោជន៍ផង នាំឲ្យឈឺក្បាលរបស់កូនក្មេងផង ។ ការពិតនេះ ពុំមែនមានតែចំពោះស្រុកខ្មែរ

កូនខ្មែរតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ ការតំរូវឲ្យជាតិណាក៏ដោយ រៀនភាសាបរទេសមួយទៀតដទៃពីភាសាជាតិរបស់ខ្លួន សុទ្ធតែជួបនឹងការទាល់ច្រកបែបនេះទាំងអស់ ។ សូម្បីតែពួកអាណានិគមនិយមបារាំងបានខំព្យាយាមកែប្រែការពិតនេះ តាមគ្រប់មធ្យោបាយ ចំនួនជិតមួយសតវត្ស ដូចជាតំរូវឲ្យកូនខ្មែររៀនភាសានិងអក្សរបារាំង តាំងតែពីថ្នាក់កុមារដ្ឋានជាដើម ក៏គេនៅតែទៅពុំដល់គោលដៅរបស់គេដែរ ។ នេះជាការពិតមួយ ដែលពុំខ្ចីផ្លាស់ប្ដូរប្រែប្រួលទៅតាមចេតនារបស់អ្នកណាពាលតែសោះ ។

ដោយយល់យ៉ាងនេះហើយ បានជាប្រទេសនានាដែលគ្មានជំលោះខាងភាសាទេនោះ រមែងតែងតែលើកយកភាសាជាតិរបស់ខ្លួន មកធ្វើជាភាសាយានក្នុងការសិក្សា ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ គេបានទាំងជួយបង្កើតអក្សរឲ្យជនជាតិភាគតិច Monorités របស់គេខ្លះ ដែលមានភាសាហើយ តែពុំទាន់មានអក្សរនៅឡើយថែមទៀតផង ។

★

ចំពោះប្រទេសយើង សព្វថ្ងៃនេះ មតិដែលយល់ថា ត្រូវតែយកភាសាខ្មែរមកធ្វើជាភាសាយានក្នុងការរៀនសូត្រ កាន់តែរីកចំរើន កើនចំនួនឡើងៗ ជាពិសេសក្នុងមជ្ឈដ្ឋានគ្រូបង្រៀននឹងសាស្ត្រាចារ្យយើង ។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏ “ជំងឺពុំទុកចិត្តលើភាសាអក្សរជាតិ” នៅពុំទាន់ជាសះស្បើយមែនទែននៅឡើយ ។ អ្នកកើតជំងឺបែបនេះ ច្រើនតែពោលត្អូញត្អែរថា ភាសាខ្មែរខ្វះពាក្យច្រើនណាស់ ដូចជាពាក្យតិចនិច ពាក្យវិជ្ជា ពាក្យអ្នកប្រាជ្ញ. . . តែជាពិសេសនៅខ្វះសៀវភៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យការសិក្សាប្រព្រឹត្តទៅតាមភាសា

ជាតិបាន ។ ចំពោះយើងវិញ យើងយល់ថា ភាសាអក្សរខ្មែរ ដែលដូនតាយើងធ្លាប់បានប្រើ ដើម្បីតែងនិពន្ធរឿងពាមកេរ្តិ៍ ដើម្បីរៀននឹងបង្រៀនវិជ្ជាផ្សេងៗ ពិសេសវិជ្ជាសង់ប្រាសាទថ្មដ៏ល្អគ្មានពីរ ដើម្បីជីកព្រែក ជីកបារាយ ធ្វើថ្នល់ ធ្វើស្ពាន បើពោលឲ្យខ្លី ដើម្បីកសាងជាតិនោះ ពិតជានៅតែមានសមត្ថភាពដដែល - មានសមត្ថភាព ដូចជាភាសាចិន ជប៉ុន បារាំង អង់គ្លេស . . . ដែរ ។ រីឯរឿងខ្វះសៀវភៅសិក្សាជាភាសាជាតិវិញ ក្នុងពេលថ្មីៗនេះ សមាគមយើងបានទាក់ទងនឹងមិត្តសាស្ត្រាចារ្យមួយចំនួននៅកំពេញ នឹងនៅតាមខេត្តក្រៅខ្លះឲ្យប្រមូលផ្តុំគ្នាចងក្រងមេរៀនជាខ្មែរ តំរូវទៅតាមកម្មវិធីសិក្សាថ្មី នៃថ្នាក់ទី ៦ ទំនើប ។ បើប្រសិនជាការងារដ៏ប្រសើរនេះសំរេចបានក្នុងឆ្នាំនេះ ឆ្នាំក្រោយ យើងនឹងសូមឲ្យមិត្តយើងបន្តការនេះ ដល់ថ្នាក់ទី ៥ ទី ៤ ទី ៣ . . . តទៅទៀត ។ ប៉ុន្តែយើងជឿថា បើគ្មានឧបសគ្គអ្វីមកពាំងទេ ក្រសួងអប់រំជាតិដែលចង់ឲ្យការសិក្សាប្រព្រឹត្តទៅតាមរយៈភាសាជាតិដែរ អាចនឹងធ្វើឲ្យការចងក្រងសៀវភៅជាភាសាខ្មែរមានភាពសក្តិសិទ្ធិជាងយើងឆ្ងាយណាស់ ។

★

សូមបញ្ជាក់ជាបញ្ចប់ថា យើងពុំប្រឆាំងនឹងការរៀនភាសាបារាំងឡើយ ។ យើងគ្រាន់តែយល់ថា ត្រូវទុកភាសាបារាំងជាភាសារស់ Langue vivante ដូចភាសាអង់គ្លេសទៅវិញតែប៉ុននោះ ហើយបើមានពេលច្រើន យើងសូមស្នើឲ្យបញ្ចូលភាសារស់នៃជាតិផ្សេងៗមកក្នុងកម្មវិធីសិក្សាយើងថែមទៀត ដើម្បីឲ្យសំបូរ “បង្អួច” សំរាប់អើតមើលទេសភាពល្អៗក្រៅផ្ទះ នឹងដើម្បីឲ្យខ្យល់ល្អចេញចូលផ្តល់សុខភាពដល់ផ្ទះខ្មែរយើង ។

ជយោ ភាសា អក្សរខ្មែរ !

— វប្បធម៌ អរិយធម៌ខ្មែរ !

មតិមិត្តយើងចំពោះ

បញ្ហាខេមរនីយកម្ម

អត្ថប្រយោជន៍នៃការសិក្សា
ជាភាសាខ្មែរ នៅប្រទេសខ្មែរ

ជាទូទៅ មនុស្សគួរឲ្យមានសម្បត្តិ ៣ ប្រការ គឺ រូបសម្បត្តិ វិជ្ជាសម្បត្តិ នឹង ចរិយាសម្បត្តិ ។ ក្រសួងអប់រំជាតិជាអ្នកទទួលភារៈមួយផ្នែកធំ ក្នុងការផ្ដល់សម្បត្តិទាំង៣ យ៉ាងនេះ ដល់ពលរដ្ឋ ។ ពីព្រោះតែមានភារៈដូចនេះហើយ បានជាគេផ្លាស់ឈ្មោះក្រសួងសិក្សាធិការជាតិ មកជាក្រសួងអប់រំជាតិវិញ ។ ក្រសួងសិក្សាធិការមានការងារគ្រាន់តែផ្ដល់នូវចំណេះវិជ្ជា បានសេចក្ដីថា វិជ្ជាសម្បត្តិប៉ុណ្ណោះ ។ រីឯក្រសួងអប់រំជាតិវិញ មានមុខងារអប់រំរូបកាយឲ្យមានទ្រង់ទ្រាយល្អល្អះ មានសុខភាពបរិបូណ៌ ហើយឲ្យមានវិជ្ជា នឹង ចរិយាសម្បត្តិប្រសើរថ្លៃថ្លាទៀតផង បានសេចក្ដីថា ធ្វើឲ្យមានសម្បត្តិទាំង ៣ ប្រការ ខាងលើនោះ ។

ដើម្បីឲ្យការផ្ដល់សម្បត្តិទាំង ៣ ប្រការនេះ បានសំរេចបរិបូណ៌ ក្រសួងអប់រំជាតិ គួរគប្បីធ្វើឲ្យការសិក្សាប្រព្រឹត្តទៅជាភាសាជាតិ ។ កាលណាក្រសួងអប់រំជាតិ យកភាសាជាតិមកធ្វើជាភាសាយានក្នុងការសិក្សា បានសេចក្ដីថាមានលក្ខណៈជាតិ ក្រសួងអប់រំនោះនឹងផ្ដល់ផលប្រយោជន៍ច្រើនបែប ច្រើនយ៉ាងណាស់ដល់ប្រទេសជាតិមាតុភូមិ ។

ការសិក្សារបស់ខ្មែរយើងសព្វថ្ងៃប្រព្រឹត្តទៅតាមភាសាបារាំង ។ ដើម្បីរៀនគណិតវិទ្យា ភូមិវិទ្យា ប្រវត្តិវិទ្យា ឬ រូបវិទ្យា ។ល។ សិស្សខ្មែរត្រូវចេះភាសាបារាំងជាដាច់ខាត ។ តាមការសង្កេតទូទៅ ហើយប្រហែលជាការពិតទៅហើយ នរណាក៏ពោលដែរថា សិស្សសព្វថ្ងៃខ្សោយភាសាបារាំងណាស់ ធ្វើឃ្លាមិនត្រឹមត្រូវ និយាយពន្យល់ជាបារាំងស្ដាប់មិនបាន ជាកិច្ចនាំឲ្យ គ្រូ ឬ សាស្ត្រាចារ្យជាខ្មែរ ត្រូវបង្ខំចិត្តពន្យល់មេរៀនសរសេរជាបារាំង តាមភាសាខ្មែរ ។ ប្រសិនបើសិស្សខ្សោយបារាំងដែលជាភាសាយានយ៉ាងដូចនេះ តើធ្វើម្ដេចឲ្យសិស្សនោះអាចយល់មេរៀនជាបារាំងរបស់ខ្លួនបាន ? ហើយប្រសិនបើយល់ ក៏យល់ដោយសារតែលោកគ្រូខ្មែរ បកប្រែជាខ្មែរប៉ុននោះ តើធ្វើម្ដេចឲ្យគ្នាអាចសរសេរសំដែងមកវិញបានយ៉ាងស្រួលនឹងយ៉ាងត្រឹមត្រូវបាន ក្នុងពេលប្រឡងឆមាស ឬ ក្នុងពេលប្រឡងធម្មតា ពីព្រោះក្នុងការប្រឡងនោះ ក្រសួងអប់រំជាតិ បានតម្រូវឲ្យសរសេរជាភាសាបារាំងទៅហើយ ? យើងឃើញមានតែមធ្យោបាយទន្ទេញចាំមាត់ប៉ុននោះឯង . . . ។

ការរៀនដោយទន្ទេញចាំមាត់ នរណាក៏ដឹងដែរថា មិនធ្វើឲ្យការសិក្សាមានការលូតលាស់រីកចំរើន មិនសម្រួចបញ្ញាសិស្សឲ្យមុតថ្លា ដើម្បីមានចំនាច (សមត្ថភាព) នឹងស្រាវជ្រាវពង្រីកវិជ្ជាផ្សេងផ្សេង សម្រាប់ឆ្លើយតបនឹងសេចក្ដីត្រូវការរបស់ប្រទេសជាតិបានឡើយ ។ ប្រសិនបើយើងបង្រៀនជាខ្មែរវិញ យើងអាចហ៊ានអះអាងបានថា សិស្សមុខជាឆាប់យល់ ឆាប់ចេះ ឆាប់ចាំ សប្បាយចិត្តនឹងរៀនជាងច្រើនណាស់ ។

ធ្វើម្ដេចឲ្យរៀនជាខ្មែរបាន បើគ្មានសៀវភៅ ?

យើងសូមឆ្លើយថា បើគ្មានសៀវភៅទេ យើងធ្វើឲ្យមានទៅ ។ ការគ្មានសៀវភៅមិនមែនជាបញ្ហាដោះស្រាយមិនរួចឯណា ។ ក្រសួងអប់រំជាតិ អាចបង្កើតគណៈកម្មការផ្សេងផ្សេង សម្រាប់ប្រែ ឬ សរសេរសៀវភៅជាខ្មែរគ្រប់មុខវិជ្ជាទាំងអស់បាន ។ ពិតមែនហើយ មុនដំបូងសៀវភៅនោះមិនអាចមានលក្ខណៈល្អគ្រប់សព្វទេ ប៉ុន្តែ ពីរ បី ឆ្នាំបន្ទាប់មក វានឹងទៅជាល្អប្រសើរពុំខាន ។

កាលណាមានសៀវភៅសិក្សាជាខ្មែរ ធ្វើនៅស្រុកខ្មែរ ខ្មែរមិនគ្រាន់តែឈប់ចំណាយរូបិយប័ណ្ណប្រាក់កាស ទៅទិញសៀវភៅនៅស្រុកបារាំងទាំងលាននោះទេ ប៉ុន្តែជាការធ្វើឲ្យអ្នកនិពន្ធសៀវភៅវិសេស វិសេសជាតិខ្មែរ មានសំណាងទឹងលក់សៀវភៅរបស់ខ្លួនដាច់ច្រើន បំណេញបានប្រាក់កាសលៀងជីវិតថែមទៀត ដែលជាកិច្ចធ្វើឲ្យមានកម្លាំងទំធ្វើការស្រាវជ្រាវឲ្យបានកាន់តែចំរើនឡើងពុំឈប់ឈរ ។

ម្យ៉ាងទៀត ការធ្វើសៀវភៅសិក្សាជាខ្មែរ ខ្មែរអាចបោះពុម្ពប៉ុន្មានក្បាលក៏បានដែរ តម្រូវតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់អ្នករៀន ។ ដូចនេះ យើងសង្ឃឹមថា សិស្សទឹងនិស្សិតខ្មែរទូទៅ មុខជាទឹងមានសៀវភៅរៀនគ្រប់គ្រាន់ពុំខាន មិនដូចសព្វថ្ងៃ ចាំតែកត់ពីការបង្រៀនរបស់គ្រូប៉ុននោះឡើយ ។

យើងមិនគ្រាន់តែបានផលប៉ុននេះទេ កាលណាយើងប្រើភាសាខ្មែរក្នុងការសិក្សារបស់យើង សិស្ស ទឹង និស្សិតខ្មែរយើងទឹងចេះដឹងវិជ្ជាផ្សេងផ្សេងជាខ្មែរ ជាកិច្ចដល់ថ្ងៃក្រោយទៅនាំឲ្យអ្នករៀនទាំងនោះអាចសរសេរសៀវភៅពីវិជ្ជា ពីការចេះដឹងផ្សេងផ្សេងបានយ៉ាងស្រួល ពីព្រោះដោយបានរៀនជាខ្មែរ យល់អស់អាចម៍ អស់នោម ហើយចេះពាក្យខ្មែរគ្រប់គ្រាន់មិនស្ទាក់ស្ទើរ ។ ការនេះ នាំឲ្យប្រទេសយើងសំបូណ៌សៀវភៅ ដូចជាប្រទេសដទៃពុំខាន ហើយមិនគ្រាន់តែប៉ុននោះ យើងអាចតុបតែងសរសេរសៀវភៅសិក្សា ឲ្យស្របទៅតាមកម្មវិធីសិក្សាខ្មែរយើង ដែលធ្វើឡើងដោយយោលទៅតាមលក្ខណៈសង្គម លក្ខណៈនយោបាយ លក្ខណៈសេដ្ឋកិច្ចរបស់ជាតិយើងថែមទៀតផង ។ ការធ្វើយ៉ាងនេះនាំឲ្យយើងមានឯករាជ្យបរិបូណ៌ក្នុងវប្បធម៌ជាតិ ។ ប្រសិនបើយើងនៅពឹងលើសៀវភៅបរទេសទាំងស្រុង យើងមិនអាចអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាមួយដែលយោលទៅតាមលក្ខណៈជាតិបានទេ ពីព្រោះជនបរទេស គេមិនបានគិតសរសេរសៀវភៅ តម្រូវតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់យើងឡើយ ។

សេចក្ដីដូចបានអធិប្បាយរួចមកហើយ នាំឲ្យយើងឃើញថាការសិក្សាជាភាសាខ្មែរ នាំឲ្យសិស្ស និស្សិតខ្មែរស្រណុករៀន ចូលចិត្តរៀន ពីព្រោះឆាប់យល់ ឆាប់ចេះ ឆាប់ចាំ នាំឲ្យប្រទេសខ្មែរសំបូណ៌សៀវភៅវិជ្ជាផ្សេងផ្សេង ព្រមទាំងសៀវភៅមើលធម្មតា ដែលល្អប្រសើរ នាំឲ្យ ជាទីបំផុត ក្រសួងអប់រំជាតិអាចផ្ដល់ដល់សិស្ស នឹង និស្សិត នូវវិជ្ជាសម្បត្តិ បានយ៉ាងស្រួល អស់ពេលតិច ហើយបរិបូណ៌ទៀតផង ។

កាលណាសិស្ស នឹង និស្សិតអាចរៀនឆាប់ចេះ ឆាប់យល់ ឆាប់ចាំ គេនឹងមានពេលទំនេរច្រើន គេអាចសម្រាកបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរក្សាសុខភាពឲ្យបានល្អ ដើម្បីជៀសវាងជម្ងឺដែលកើតឡើងពីការធ្វើហួសកម្លាំង គេអាចលេងកីឡា ទៅហាត់ប្រាណឲ្យមានរូបរាងល្អល្អះ ទៅធ្វើការហត្ថកម្មបានយ៉ាងគាប់ចិត្ត លែងព្រួយបារម្ភថាគ្មានពេលរៀន ថាធ្វើកិច្ចការសាលាមិនទាន់ ។ ត្រង់ចំណុចនេះ យើងឃើញថាក្រសួងអប់រំជាតិអាចផ្ដល់ដល់សិស្ស នឹងនិស្សិតនូវសម្បត្តិម្យ៉ាងទៀត គឺរូបសម្បត្តិដែលជាទ្រព្យសំខាន់មួយរបស់ពលរដ្ឋឯកពជ ដើម្បីកសាងសង្គមមនុស្សស្អាតស្អំ ។

ការសិក្សាជាភាសាជាតិ នាំឲ្យជនជាតិខ្មែររិតតែមានសេចក្ដីស្នេហាជាតិ និយមជាតិដោយមិនងឹតងុលកាន់តែខ្លាំងឡើង ពីព្រោះដោយយល់ឃើញថា ភាសាខ្លួនមានតម្លៃ ជាតិខ្មែរក៏មានតម្លៃ អាត្មាខ្លួនជាខ្មែរក៏មានកិត្តិយស ហើយកែកយចិត្តនឹងរស់នៅជាខ្មែរ រួចហើយមានសេចក្ដីស្វិតស្វាញតស៊ូកសាងប្រទេសជាតិដ៏មានតម្លៃរបស់ខ្លួនយ៉ាងផ្ទួរផ្ដាច់ ស្លាប់រស់មិនគិត ។ គឺវប្បធម៌ជាតិនេះហើយដែលបណ្ដុះសេចក្ដីស្នេហាជាតិឲ្យដុះឡើងយ៉ាងរឹងប៉ឹងមិនរង្គោះរង្គើក្នុងសន្ដានចិត្តពលរដ្ឋ ។

ការសិក្សារបស់ជនជាតិបារាំងបានធ្វើឡើងដោយភាសាជាតិរបស់គេ ដូចនោះហើយ ជនជាតិគេស្រឡាញ់ភាសាគេណាស់ ហើយសេចក្ដីស្នេហានេះនាំឲ្យគេកាន់តែសំអិតសំអាងភាសាគេឲ្យរីកដុះដាល សំពប់សេចក្ដីចំរើនរុងរឿងរបស់ប្រទេសគេ ។

ប្រទេសខ្មែរយើងក៏នឹងទៅដូចនោះដែរ នៅពេលដែលការសិក្សាយើងធ្វើឡើងតាមភាសាជាតិយើង ។

ដូចនេះ កាលណាយើងរៀនជាភាសាជាតិ ក្រសួងអប់រំជាតិអាចផ្តល់ដល់ពលរដ្ឋយើងនូវសម្បត្តិម្យ៉ាងទៀត ដែលជាសម្បត្តិសំខាន់បំផុត គឺចរិយាសម្បត្តិនោះឯង ពីព្រោះសេចក្តីស្នេហាជាតិជាធាតុធំបំផុតមួយនៃចរិយាសម្បត្តិ ។

សេចក្តីទាំងឡាយដែលយើងបានពប់រៀបតាំងពីដើមមក នាំឲ្យយើងឃើញថា ប្រសិនបើចង់ឲ្យក្រសួងអប់រំជាតិផ្តល់ដល់ពលរដ្ឋនូវសម្បត្តិទាំង ៣ យ៉ាងខាងលើ ពោលគឺ វិជ្ជាសម្បត្តិ រូបសម្បត្តិ និង ចរិយាសម្បត្តិឲ្យបានបរិបូណ៌ជាទីគាប់ចិត្ត ហើយទាន់សេចក្តីត្រូវការ យើងគួរគប្បីធ្វើឲ្យការសិក្សារបស់យើង ប្រព្រឹត្តទៅតាមភាសាជាតិរបស់យើង ដូចជាប្រទេសចំនួនច្រើនដែលទើបនឹងបានឯករាជ្យដូចយើង ។

យើងចង់កសាងប្រទេសជាតិឲ្យសំបូណ៌ សប្បាយ ស្អាតស្អំ ។ ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងនេះ យើងត្រូវមានពលរដ្ឋដែលមានសេចក្តីស្នេហាជាតិយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ។ ចុះធ្វើម្តេចឲ្យពលរដ្ឋយើងមានសេចក្តីស្នេហាបែបនោះ ប្រសិនបើគ្នាមិនស្គាល់តម្លៃជាតិខ្លួនឯងផង? ចុះធ្វើដូចម្តេចឲ្យស្គាល់តម្លៃជាតិខ្លួនឯង ប្រសិនបើគ្នាមិនសាល់វប្បធម៌ជាតិខ្លួនឯងផង? ចុះធ្វើដូចម្តេចឲ្យស្គាល់វប្បធម៌ជាតិខ្លួនឯង ប្រសិនបើមិនរៀនជាភាសាខ្មែរផង?

ប្រសិនបើយើងមិនដោះស្រាយបញ្ហានេះទេ សេចក្តីស្នេហាជាតិរបស់ខ្មែរយើងមិនមានឫសកែវរឹងប៉ឹង ដុះជាប់នឹងសន្តានចិត្តខ្មែរយើងឡើយ ។

រួមសេចក្តីមក យើងឃើញថា ក្រសួងអប់រំជាតិជាអ្នកផ្តល់សម្បត្តិ ៣ យ៉ាង ដល់ពលរដ្ឋខ្មែរ គឺ វិជ្ជាសម្បត្តិ រូបសម្បត្តិ និង ចរិយាសម្បត្តិ ហើយយើងឃើញទៀតថា ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងដ៏ប្រសើរនេះ ក្រសួងអប់រំជាតិគួរគប្បីមានលក្ខណៈជាតិឲ្យច្បាស់លាស់ ពោលគឺយកភាសាជាតិមកធ្វើជាភាសាយានក្នុងការសិក្សា រៀនយកវិជ្ជាផ្សេង ផ្សេង ដែលជាការចាំបាច់សម្រាប់សេចក្តីចំរើនរុងរឿង និង ឯករាជ្យនៃប្រទេសជាតិយើង ។

តើអំពី
ភាសាខ្មែរ ឬ ភាសាបារាំង ?

អ៊ាំ ជួន និង ម៉ម បុត្ថា

អ្វីៗ ទាំងអស់នៅនាលោកទាំងមូលនេះ តែងតែប្រែប្រួល ចំរើនទៅមុខជានិច្ច គ្មានឈប់ មិនខ្ចីវិលត្រឡប់ក្រោយជាដាច់ខាត ។ សភាពនេះ គឺជាធម្មភាពនៃមនុស្ស នៃធម្មជាតិ នៃវិទ្យាសាស្ត្រ . . . យ៉ាងជាក់ប្រាកដណាស់ ។ នៅកម្ពុជាយើង ការសិក្សា នូវមុខវិជ្ជាខ្លះៗ ជាភាសាខ្មែរក៏បានចំរើនមួយកំរិតដែរ . . . ។

ប៉ុន្តែ . . . ខ្មែរភាគខ្លះនាំគ្នាចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង លើបញ្ហាសិក្សាភាសាបារាំង ។ ហើយផ្ទុយទៅវិញ ខ្មែរភាគនោះពុំខ្ចីរវល់នឹកនាគិតដល់បញ្ហាសិក្សាភាសាខ្មែរសោះ ។ មានទស្សនៈបែបនេះ នាំឲ្យគេទាំងនោះសំឡឹងទៅឃើញថា កូនខ្មែរឥឡូវចុះខ្សោយខាង ភាសាបារាំង ជាងខ្មែរជាន់មុនជាខ្លាំង ។ ការសំឡឹងឃើញបែបនេះ នាំឲ្យគេលើកបញ្ហា ការកែប្រែកម្មវិធីសិក្សា និងការផ្លាស់សៀវភៅ (ពិសេសសៀវភៅសំរាប់សិក្សាភាសាបារាំង) សំរាប់បង្រៀនមករិះគន់ ។ ការរិះគន់បែបនេះនាំឲ្យកើតនូវសង្គ្រាមប៉ាកាដែលជាទំនាស់ រវាងអ្នកចាស់ និងអ្នកថ្មី ហើយជាពិសេសរវាងជាតិខ្មែរ ដែលជាសាស្ត្រាចារ្យបង្រៀន ភាសាបារាំងនៅកម្ពុជា ។

លោកខ្លះនិយមឲ្យតម្លៃលើវិធី Mauger លោកខ្លះទៀតនិយមឲ្យការសិក្សាភាសា បារាំង វិលត្រឡប់ថយក្រោយទៅរកវិធីចាស់វិញ (វិធីដែលគេប្រើកាលជំនាន់អាណា- ព្យាបាល) លោកខ្លះទៀតថាត្រូវផ្លាស់សៀវភៅ Mauger ចេញ ហើយរកសៀវភៅណា ថ្មីទៀតមកប្រើជំនួសវិញ លោកខ្លះទៀតថាមកពីលុបវិញ្ញាសា សរសេរតាមសូត្របារាំង ពីការប្រឡងឌីប្លូមបានជាក្មេងខ្សោយបារាំង. . . ច្រើនណាស់ ! រាប់ពុំអស់ទេ !

បញ្ហាចំនាស់នេះមានសភាព ហាក់ដូចជាគេនាំគ្នាមុជកវកម្ពុលមួយតូច ដែលជ្រុះទៅក្នុងមហាសាគរដ៏ធំធេងល្វេងល្វើយអញ្ចឹង ៗ គ្មានបានផលអ្វីល្អសោះ! គឺបានតែនាំគ្នាបង្អាក់ និង បំភ្លេចនូវភាសានៃម៉ែឪខ្លួនវិញទេតើ ៗ

ចំពោះយើងវិញ យើងយល់ថា បើយើងរកមធ្យោបាយធ្វើឲ្យការសិក្សាភាសាបារាំងមានសេចក្ដីចំរើនពុំបានទេ គប្បីយើងឈរលើផ្លូវសព្វថ្ងៃនេះសិនចុះ ចាំទំរាំយើងដោះស្រាយនូវបញ្ហាមួយដែលធំចំបងជាងបញ្ហាភាសាបារាំងនេះរួចសិន សឹមយើងលៃលកតទៅទៀត–ដូចជាការបង្កើតនូវ វិទ្យាស្ថានពិសេសសំរាប់សិក្សាភាសាបរទេសសុទ្ធសាធជាដើម ៗ ពីព្រោះនៅពេលនេះ គឺ " បញ្ហាខេមរនីយកម្ម " ទេតើ ដែលបិតនៅចំពីមុខយើងយ៉ាងជិតបំផុត ៗ ចាំអីយើង! ម្ដេចក៏មិននាំគ្នាហុចដៃទៅឈោងបេះយក "ខេមរនីយកម្ម" នេះមក? —ទៅ! យើងនាំគ្នាដើរទៅមុខ!

★

តើយើងទាំងអស់គ្នាជាសាសន៍បារាំង ឬ?

— ប្រាកដជាពុំមែនទេ!

តើយុវជនខ្មែរ និង ប្រជារាស្ត្រខ្មែរទូទៅនិយាយភាសាបារាំង ជំនួសភាសាខ្មែរ ឬ?

— ប្រាកដជាពុំមែនទេ!

ពីព្រោះ យុវជនខ្មែរ និងប្រជារាស្ត្រខ្មែររស់នៅក្នុងកម្ពុជាពុំមែននៅហ្វ្រង់ទេ ៗ បានសេចក្ដីថា យុវជនខ្មែរ ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ នៅក្នុងប្រទេសខ្មែរ និយាយទាក់ទងគ្នាទៅវិញទៅមករាល់ពេលរាល់វេលា គ្រប់កាលៈទេសៈ តែជាភាសាខ្មែរ ហើយធ្វើការបំរើតែខ្មែរគ្នាឯងទេ ពុំមែនបំរើយុវជន ប្រជារាស្ត្របារាំងឯណា ៗ បើអញ្ចឹង ម្ដេចក៏នាំគ្នាភ័យអីក៏ភ័យម្ល៉េះ អំពីការដែលក្មេងខ្មែរចុះខ្សោយខាងភាសាបារាំងនៅប្រទេសខ្មែរ? បើតាមពិតយើងមិនត្រូវបារម្ភសោះចំពោះបញ្ហានេះ ព្រោះគឺជាបញ្ហាបន្ទាប់បន្សំតូចមួយសោះ ៗ នៅ

ក្នុងលោកទាំងមូលនេះគ្រប់ប្រទេសឯករាជទាំងអស់ (ប្រទេសដែលពិតប្រាកដជាឯករាជ្យ) មាតុភាសា បានត្រូវទទួលថ្នាក់លេខមួយ រីឯជីវភាសាបរទេសមានកំរិតត្រឹមថ្នាក់បន្ទាប់តែប៉ុណ្ណោះ ។ បើអញ្ចឹងនៅកម្ពុជាដែលជាប្រទេសឯករាជ្យយ៉ាងពិតប្រាកដ បញ្ហាក្មេងខ្មែរចុះខ្សោយខាងភាសាបារាំង ក៏ពុំមែនជាបញ្ហាធំដុំសំរាប់យើងដែរ – ព្រោះបីបើធំដុំវិញ ក៏ធំចំពោះតែជនខ្មែរមួយភាគតូចក្រៃលែង មិនទាំងដល់មួយចំបតូចផង ដែលអាចមានលទ្ធភាពបន្តការសិក្សារបស់ខ្លួន ខាងភាសាបារាំងនេះ តែប៉ុណ្ណោះ ។ ដូចនេះបញ្ហា « ខេមរនីយកម្ម » ក្នុងរបបសិក្សា (បឋមសិក្សា និង មធ្យមសិក្សា) ជាបញ្ហាជាតិពិតប្រាកដ ហើយជាបញ្ហាធំចំបងជាងបញ្ហា " បារាំងនីយកម្ម " ថែមទៀតផង ។

ចុះម្តេចក៏មានលោកខ្លះ និយមឲ្យតម្លៃភាសាបារាំងថាខ្ពង់ខ្ពស់ប្រសើរជាងភាសាខ្មែរទៅវិញ? ចុះម្តេចក៏មានលោកខ្លះយល់ថា ទាល់តែចេះភាសាបារាំងស្ទាត់ទើបយុវជនខ្មែរដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសខ្មែរ មានតម្លៃថ្លៃថ្នូរ? យើងយល់ស្របទាំងស្រុងថា ការចេះភាសាបរទេស ពុំមែនឥតប្រយោជន៍ទេ. . . តែបើយើងចង់ចេះភាសាបរទេសនោះ យើងគប្បីបង្កើតវិទ្យាស្ថានពិសេសសំរាប់តែរៀនភាសាបរទេសទៅ ហើយនៅក្នុងមធ្យមសិក្សាយើងវិញ ភាសាបរទេស យើងគ្រាន់តែសិក្សាជាលំនាំៗ កុំឲ្យតែរាំងនឹងងងុលពេកតែប៉ុណ្ណោះ ក៏គ្រប់គ្រាន់ណាស់ទៅហើយ ។ រីឯវិទ្យាស្ថានសិក្សាភាសាបរទេសនោះ គឺសំរាប់អប់រំអ្នកចង់ធ្វើខ្លួន ឲ្យទៅជាអ្នកបកប្រែភាសា អ្នកកាសែត អ្នកធ្វើយចូងទាក់ទងនិងបរទេស ឬ អគ្គទូតទៅចុះ ។ ចំពោះអ្នកភាគច្រើនដែលសិក្សាសំរាប់បំរើស្រុកខ្មែរផ្ទាល់ក្នុងស្រុកខ្មែរ សំរាប់កសិករខ្មែរ សំរាប់ពលរដ្ឋខ្មែរផ្ទាល់ក្នុងស្រុក គប្បីចេះភាសាជាតិឲ្យបា្ញស់លាស់ទើបប្រសើរ ។ នេះជាយោបល់យើង ។

★

យើងសង្កេតឃើញថា សព្វថ្ងៃនេះ ជនរួមជាតិយើងមួយចំនួនបានប្រមូលអារម្មណ៍របស់ខ្លួន ទៅដាក់តែលើរឿងកូនខ្មែរក្លាយបារាំង ។ គេជាប់ចិត្តតែទៅលើភាសានឹងអក្សរបារាំង ។ ទោះក្នុងការនិយាយស្ដីក្ដី ការសរសេរក្ដី គេនឹកឃើញនឹងប្រើប្រាសតែភាសាអក្សរបារាំង ជាជាងភាសាជាតិរបស់ខ្លួន ។ ហេតុនេះហើយ បានជាក្នុងប្រកាសសារាចរ ដំណឹងដំណួចបន្ដិចបន្ដួច ឬក្នុងសំណុំលិខិត ពាក្យសុំប្រឡងចូលថ្នាក់ទី ៦ ឬក៏ពាក្យសុំប្រឡងសញ្ញាប័ត្រនានា ក៏គេនិយមប្រើតែភាសា អក្សរបារាំងដែរ ។

ទំលាប់និយមប្រើប្រាសភាសាអក្សរបារាំង ដែលមានមកហើយយ៉ាងនេះ នាំឲ្យគេក្លាយទៅជាខ្មែរម្នាក់ដែលក្លាយខ្មែរស្រាប់ កាន់តែក្លាយទៅៗ ហើយការនិយមបែបនេះ អាចនាំឲ្យជនខ្លះទៀត មានសេចក្ដីខ្មាសអៀនដ៏ធំនឹងប្រើប្រាសភាសា អក្សរជាតិ ដែលមហាជន រាស្ដ្រប្រជាស្ដាប់បាន យល់បានគ្រប់ៗគ្នា... ប្រហែលមកពីគេយល់ថា ការប្រើប្រាសភាសា អក្សរជាតិនេះ ពុំបានធ្វើឲ្យគេប្លែកអ្វី អស្ចារ្យអ្វីបន្ដិច អំពីមហាជនទាំងនោះសោះក៏មិនដឹង ?

ម្យ៉ាងទៀត ការពុំនិយមប្រើប្រាសភាសា អក្សរជាតិ នាំឲ្យគេពុំចេះពាក្យខ្មែរបានច្រើន· ជាហេតុនាំឲ្យកើតតមកទៀត នូវពាក្យពោលបង្អាប់ផ្សេងៗ ដូចជាថា: "ភាសាខ្មែរខ្វះពាក្យសំរាប់សំដែងសេចក្ដីនាឲ្យបានច្បាស់ បានចំ" ឬក៏ថា: "ភាសាខ្មែរខ្វះពាក្យតិចនិច ពាក្យស្បែង" ជាដើម ។

ជាការពិតមែនហើយដែលថា ភាសាខ្មែរពុំទាន់សំបូរពាក្យតិចនិច ពាក្យស្បែង ដូចជាភាសារបស់លោករូស្សូ លោកហ៊ុយហ្គោ តែវាក៏ជាការពិតផងដែរ ដែលថា ភាសាខ្មែរមានពាក្យយ៉ាងច្រើន នឹងមានរបៀបបង្កើតពាក្យ មានវេយ្យាករណ៍យ៉ាងល្អវិសេស ដែលជនខ្លះនៅពុំទាន់ចេះ នឹងពុំទាន់បានក្រេបរសជាតិ ដ៏ឈ្ងុយឆ្ងាញ់នេះ បាននៅឡើយ ។

ប៉ុន្ដែ ប្រសិនបើយើងនិយមជាតិមែន យើងពុំត្រូវរវល់តែយកលេស "ខ្វះពាក្យ" ឬ "ខ្វះសៀវភៅ" មកប្រើ ដើម្បីអះអាងថា កុំអាលអនុវត្តខេមរនីយកម្ម ហើយក្នុងពេល

ដដែលនេះ ស្រាប់តែបែរទៅជារវល់នឹងគិតភ័យពីរឿងកូនខ្មែរ ចុះខ្សោយភាសាបារាំងទៅវិញនោះសោះ ។ អាកប្បកិរិយាទាំងពីរខាងលើនេះ មានទំនាស់នឹងគ្នា ហើយទាមទារឲ្យអ្នកម្ចាស់អាកប្បកិរិយាយកវាទៅពិនិត្យមើលខ្លួនឯងម្តងទៀត ។

ចំពោះយើងវិញ យើងយល់ថាត្រូវទុករឿងពូកែ ឬ ខ្សោយបារាំងមួយកន្លែងសិន ហើយត្រូវចាប់យករឿងខេមរនីយកម្មឲ្យពេញដៃ ពេញជើង មកពិនិត្យដោះស្រាយ ដើម្បីធ្វើឲ្យការសិក្សាជាតិ មានលក្ខណៈជាតិ មានប្រសិទ្ធិភាព មានមនុញ្ញផលច្រើន ហើយដើម្បីឲ្យស្របតាមព្រះរាជនយោបាយដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ "ជួយខ្លួនដោយខ្លួនឯង" នៃសម្តេចឪយើង ។ ក៏ប៉ុន្តែ ដើម្បីឲ្យខេមរនីយកម្មក្នុងរបបសិក្សាមានដំណើរទៅស្រួលនោះ យើងត្រូវតែធ្វើខេមរនីយកម្មក្នុងក្រសួងរាជការផងដែរ ។ រីឯខេមរនីយកម្មក្នុងក្រសួងរាជការ គឺជាការងាយបំផុត : គឺគ្រាន់តែភ្នាក់ងាររាជការខ្មែរ ដែលទាក់ទងនឹងខ្មែរ ព្រមនិយាយខ្មែរ ព្រមសរសេរគ្រប់សំបុត្រស្នាម (ប្រកាស ដំណឹង សារាចរ. . .) ដែលសំរាប់ខ្មែរ ជាភាសាខ្មែរទៅ វាស្រេចគ្នាទៅហើយ ។

★

គួរឲ្យស្រពោនចិត្តណាស់ ដោយយើងឃើញនឹងភ្នែកថា ខ្មែរយើងភាគខ្លះលង់ខ្លួន ផុងក្នុងរណ្តៅដំណោះ អំពីភាសាបារាំង នៅក្នុងស្រុកខ្មែរ ។ ចុះម្តេចក៏សាសន៍បារាំង គេពុំឈ្លោះគ្នាបង្កជាសង្គ្រាមប៉ាកាអំពីបញ្ហាក្មេងបារាំងចុះខ្សោយខាងអង់គ្លេស ខាងអេស្ប៉ាញ៉ុល ខាងអាល្លឺម៉ង់ ខាងរុស្ស៊ី. . . នៅឯស្រុកបារាំងដូចខ្មែរយើងដដែលគ្នាអំពីភាសាបារាំង នៅកម្ពុជាផង ? (1)

ក្នុងការសិក្សាសព្វថ្ងៃ យើងពុំមែនសិក្សាតែអំពីភាសាបារាំងប៉ុននេះទេ ។ យើងត្រូវសិក្សាគ្រប់មុខវិជ្ជាទាំងអស់ រាប់ទាំងវិជ្ជាស្យង់ទូទៅ មនុស្សវិទ្យាទូទៅ រហូតដល់

(1)- យើងបានឮសាស្ត្រាចារ្យបារាំងម្នាក់ពោលថា ខ្លួនលោកសព្វថ្ងៃនេះ មានការបេះខាងភាសាអង់គ្លេសតិចជាង យើង ដែលមានការបេះខាងភាសាបារាំងផង ។ យើងសូមបញ្ជាក់ថា សាស្ត្រាចារ្យជាតិបារាំងនោះមានកំរិតវិជ្ជាខ្ពង់ខ្ពស់ណាស់ ។

កសិកម្មវិទ្យា ហត្ថកម្មវិទ្យា កីឡា សិល្បៈ ហើយជាពិសេស គឺវិជ្ជាយល់ច្បាស់គ្រប់មែកធាង គ្រប់វិស័យ ដើម្បីទាញយកពុទ្ធិ ខាងករណីយកិច្ចពលរដ្ឋថ្ងៃថ្មី ស្នេហាវឌ្ឍនភាព ពុំអាក់នៃសង្គមខ្មែរទាំងមូល ។

មានលោកសាស្ត្រាចារ្យជាច្រើនបានពោលថា "ពិបាកបង្រៀននូវមុខវិជ្ជាផ្សេងៗ ដល់កូនខ្មែរណាស់ ពីព្រោះក្មេងឥឡូវខ្សោយបារាំងណាស់ — បើបានបង្រៀនជាខ្មែរនោះ សមស្រួលណាស់" ។ សូមអញ្ជើញស្តាប់នឹងគិតនូវសំដីនេះផងចុះ ។ យើងឃើញថា ឧបសគ្គមួយយ៉ាងធំ បានងើបឡើងពាំងផ្លូវសិស្សខ្មែរយើង មិនឲ្យឈោងចាប់យកវិជ្ជាផ្សេងៗបានងាយស្រួលសោះ —ទោះបីបើបានខ្លះៗ ក៏បានទាំងត្រដាបត្រដួសដែរ ពីព្រោះ គ្រូថូរហុសទៅហើយ ចុះទំពាំគ្នាជាសិស្សទៀត យ៉ាងម្តេចទៅដែរ? — ឧបសគ្គនោះ គឺ ការយកភាសាបារាំង ជាភាសាយាននេះឯង ។

ដូចនេះ ដើម្បីឲ្យសិស្សខ្មែរអាចឆ្លងទៅរកពុទ្ធិ ក្នុងគ្រប់មុខវិជ្ជាដែលខ្លួនត្រូវសិក្សា បានងាយនោះ ខេមរនីយកម្ម ក្នុងរបបសិក្សា (មធ្យមសិក្សា នឹង បឋមសិក្សា) គឺជាការចាំបាច់ ពីព្រោះកូនខ្មែរនិយាយខ្មែរតាំងពីកើតមក ស្រួលចំណាំ ស្រួលគត់ត្រា នូវអ្វីៗ ទាំងអស់ដែលគេបង្ហាញ បង្រៀននឹងពន្យល់ជាភាសាខ្មែរ ។

សូមកុំយល់ដោយស្មាននិងដោយប្រឡំឲ្យសោះថា ខ្មែរខ្វះពាក្យប្រើ សំរាប់វិទ្យាសាស្ត្រ នឹងសំរាប់មនុស្សវិទ្យា ។ ភស្តុតាងយ៉ាងជាក់ស្តែងមានដូចតទៅ ៖

— ខាងផ្នែកច្បាប់ សារពត៌មាន "អ្នកជាតិនិយម" បានចេញអត្ថបទជាខ្មែររាល់ៗលេខ ស្តីអំពីច្បាប់ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ច្បាប់រដ្ឋប្បវេណី... ។

— ខាងផ្នែកវិជ្ជាពេទ្យ វិទ្យុសំលេងកម្ពុជាបានផ្សាយ នាទីក្រសួងសាធារណសុខាភិបាលរាល់ល្ងាចថ្ងៃពុធ និងរាល់ល្ងាចថ្ងៃសៅរ៍ជាភាសាខ្មែរ ។

– ខាងផ្នែកគណិតវិទ្យា រូបវិទ្យា គីមីវិទ្យា . . . ពុទ្ធិកមហាវិទ្យាល័យបានបង្ហាត់បង្រៀនព្រះសង្ឃខ្មែរជាភាសាខ្មែរបានរួចទៅហើយ ។

– ខាងមហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រ និងមនុស្សសាស្ត្របានលើកយកមុខវិជ្ជាពិបាកមួយមុខ ដែលប្រើពាក្យយ៉ាងទៀងទាត់បំផុត មកបង្រៀនជាភាសាខ្មែរ បានយ៉ាងស្រួលទៅហើយដែរ ។ មុខវិជ្ជានេះ គឺទស្សនវិជ្ជា ។

– ខាងផ្នែកនយោបាយ សម្ដេចឪជាទីគោរពរបស់យើង ក៏ទ្រង់បានថ្លែងនូវសុន្ទរកថាជាភាសាខ្មែរបានយ៉ាងស្រួលបំផុត ។

ដូចនេះ ពាក្យថា ខ្មែរខ្វះពាក្យប្រើ គឺជាការពុំពិតសោះ ។

ខ្មែរខ្វះពាក្យប្រើ គឺមកតែពីខ្មែរពុំព្រមប្រើភាសាខ្មែរតែប៉ុណ្ណោះ ។ បើខ្មែរព្រមប្រើភាសាខ្មែរនោះ ខ្មែរពុំខ្វះពាក្យខ្មែរសំរាប់ប្រើជាដាច់ខាត ។ បើអញ្ចឹង ខេមរនីយកម្ម ក្នុងរបបសិក្សាក្ដី ក្នុងក្រសួងរាជការក្ដី ពុំត្រូវទៅពុំរួចសោះជាដាច់ខាត ។ ឲ្យតែយើងយល់ព្រមធ្វើខេមរនីយកម្ម គឺយើងធ្វើកើតជាដាច់ខាត ។

យើងពុំត្រូវភ្លេចមាត្រា ២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញទេ ! យើងត្រូវអនុវត្តនូវមាត្រានេះ ឲ្យបានពេញលេញ ។ កុំបណ្ដោយឲ្យសំដីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញមាននៅតែក្នុងសៀវភៅអញ្ចឹង ។

ប្រទេសខ្មែរបានឯករាជ្យរឹងប៉ឹងហើយ ! វប្បធម៌ខ្មែរក៏ត្រូវតែបានឯករាជ្យពេញលេញ នឹងរឹងប៉ឹងដែរ ! ចុះចាំកាលណា ទើបយើងផ្ដល់នូវឯករាជ្យពេញលេញ រឹងប៉ឹង (ពិតប្រាកដ) ដល់ភាសាខ្មែរ ?

ត្រូវបំបាត់ « ហ្វ្រង្សនីយកម្ម » ចេញទៅ !

ត្រូវតែធ្វើឲ្យខេមរនីយកម្ម បានសំរេចជ័យជំនះឡើង បើយើងពិតជាខ្មែរ !

★ ★ ★

ខេមរនីយកម្មនៃការសិក្សា

អ៊ុក សាម៉ន
មហាវិទ្យាល័យ សិល្បៈ និងមុទ្របរ

ក្រោយ ពីបានអានទស្សនាវដ្ដីសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ លេខ ២៣ ក្រោមចំណងជើង : "យោបល់លោកនាយកមធ្យមសិក្សា ចំពោះបញ្ហាខេមរនីយកម្ម" ខ្ញុំមានសេចក្ដីរីករាយជាពន់ពេកណាស់ ព្រោះគឺជាបញ្ហាដែលខ្ញុំបានយកចិត្តទុកដាក់ ចាប់អារម្មណ៍ទៅលើជាយូរយារណាស់មកហើយ ហើយដែលមជ្ឈដ្ឋានសំខាន់នានានៃសង្គមជាតិយើង មានមជ្ឈដ្ឋានអ្នកអប់រំជាតិជាទូទៅ និងមជ្ឈដ្ឋានសាស្ត្រាចារ្យយើងជាពិសេស ក៏បានលើកយកបញ្ហាខេមរនីយកម្មនេះ មកចោទនិងដោះស្រាយជាច្រើនលើកច្រើនគ្រាមកហើយដែរ ។

រីឯខ្លួនខ្ញុំ ពិតមែនតែជា ខ្ញុំជាសាស្ត្រាចារ្យ ១ រូបនិងគេដែរ ហើយជាពិសេសជាសាស្ត្រាចារ្យខាងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរថែមទៀតផង ហើយពិតមែនតែជា ខ្ញុំបានយកចិត្តទុកដាក់ចាប់អារម្មណ៍ទៅលើបញ្ហានេះខ្លាំងណាស់ដែរផងក៏ដោយ ក៏ខ្ញុំនៅមានគំនិត ១ យល់ឃើញថា "កុំបោះសន្ទូចរំលងគុម្ព" ឬ "កុំទុំមុនស្រគាល" ឬ ១ ទៀត "កុំលឿនជាងបន្ទោល" យ៉ាងនេះជាដរាប ។ ដូចនេះ ក្រៅតែអំពីមានតែចិត្តចង់នឹងការបញ្ចេញនូវចំណង់ចិត្តទាំងនេះ ទៅតាមទីកន្លែងដែលគួរ ដែលអាច គឺខ្ញុំពុំទាន់បានធ្វើអ្វីទាល់តែសោះ ។

ឥឡូវនេះ ឱកាសដែលខ្ញុំរង់ចាំយូរមកហើយបានមកដល់ គឺឱកាសដែលបានឃើញថា នាយហៅហ្វាយផ្ទាល់របស់ខ្ញុំ គឺលោកនាយកមធ្យមសិក្សា លោកក៏មានមតិគំនិតយោបល់ ចំពោះបញ្ហាខេមរនីយកម្មនេះ ស្របស្រួលត្រូវទៅតាមបំណូលចំណង់ចិត្តរបស់ខ្ញុំនិងរបស់មិត្តដទៃទៀតភាគច្រើនដែរ ។ ដូចនេះ ខ្ញុំក៏សូមយកឱកាសនេះ បញ្ចេញនូវមតិយោបល់របស់ខ្ញុំខ្លះ ៗ ចំពោះបញ្ហាខាងលើនេះ ដែលតាមពិតពុំមែនជាមតិគំនិតអ្វីថ្មីប្លែកទេ

ប៉ុន្តែ គឺគ្រាន់តែជាមតិគំនិតសំរាប់បំពេញ សំរាប់បញ្ជាក់សង្កត់បន្ថែមទៅលើ តែប៉ុណ្ណោះ ព្រោះថា គោលគំនិតធំៗសំខាន់ៗទាំងប៉ុន្មាន ចំពោះខេមរនីយកម្មនេះ លោកនាយកមធ្យមសិក្សា លោកបានលាតត្រដាងបង្ហាញបំភ្លឺសព្វគ្រប់រួចអស់មកហើយ ។

ម្យ៉ាងទៀត ហេតុដែលនាំឲ្យខ្ញុំ ហ៊ានបញ្ចេញនូវសំលេងរបស់ខ្ញុំ ក្នុងពេលនេះទៀត ក៏មកពីថា កាលសមាជជាតិលើកទី ២២ កន្លងទៅនេះ លោកស្រីរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងអប់-រំជាតិ បានមានសេចក្តីក្លាហានហ៊ានបញ្ជាក់ប្រាប់សមាជថា សព្វថ្ងៃមានទិន្នាការ ១ យ៉ាងខ្លាំងឆ្ពោះទៅរកខេមរនីយកម្មនៃការសិក្សា ។

ការដែលព្រមដឹងក្តី ព្រមទទួលស្គាល់ថាមានទិន្នាការ១ ចំពោះខេមរនីយកម្មយ៉ាងនេះ ក៏អាចចាត់ទុកបានថាជាជំនួយ ១ យ៉ាងធំ ចំពោះចលនាខេមរនីយកម្មនេះដែរ ព្រោះថា ពីមុនៗមក គេពុំសូវដែលបានឮសំដីដ៏ច្បាស់លាស់ប្រាកដនិយមបែបនេះទេ គេច្រើនតែឮពាក្យថា " កូនសិស្សខ្មែរសព្វថ្ងៃរៀនអន់ណាស់ " " កូនខ្មែរខ្សោយបារាំងណាស់ " ឬឮថា " Méthode នេះ រៀនបារាំងមិនចំរើនទេ, Méthode នោះ ទើបប្រសើរជាង " ពុំនោះសោតឮតែថា " ការបំបាត់ភាសាបារាំងជាការ ក្លីហួសវិស័យ ព្រោះភាសាបារាំង គឺជាភ្នែក ជាប្រមុះ ជាត្រចៀក ជាបង្អួច . . . ។ល។ និង ។ល។ "

ប៉ុន្តែ ពាក្យពោលទាំងប៉ុន្មានខាងលើនេះ សុទ្ធតែចាកប្រធានទាំងអស់ ! – តើមាននរណា ១ ថាចង់ឲ្យកូនខ្មែរឈប់រៀនភាសាបារាំង ?

ខ្ញុំសូមពុំធ្វើអត្ថាធិប្បាយអំពីរឿង " ចាកប្រធាន " ខាងលើនេះទេ ព្រោះថាបើពិតជាមានសុឆន្ទៈមែន គេពុំអាចយល់ច្រឡំទៅកើតអំពីពាក្យថា " ភាសាយាន " langue véhicule និង " ជីវភាសា " langue vivante នោះទេ ។

បញ្ហាឋិតនៅត្រង់ថា តើក្នុងសម័យដែលប្រទេសយើងបានឯករាជ្យពេញលេញហើយនោះ យើងគួរតែលើកតំកើងភាសាជាតិយើងឲ្យមានមុខមាត់ មានរស្មីចិញ្ចាចចិញ្ចែងស្មើឋានៈ ស្មើភាពនិងគេឯង ឲ្យសមឋានៈខ្លួនជាជាតិឯករាជ ជាភាសាឯករាជ

មានតំលៃគ្រប់គ្រាន់ មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការយល់និងពន្យល់ដែរឬទេ ? ឬមួយក៏យើងត្រូវតែប្រើភាសាបរទេស គឺភាសាបារាំងនេះតទៅទៀត លើកតំកុំតំកើងឲ្យតំលៃទៅលើភាសាបារាំងដែលជាបរទេសនេះតទៅទៀត ? (ខ្ញុំនិយាយនេះ មិនចំពោះតែរឿងសិក្សារៀននិងបង្រៀនប៉ុណ្ណោះទេ គឺនិយាយចំពោះការប្រើភាសាជាតិជាទូទៅ តាមគោលគំនិតរដ្ឋធម្មនុញ្ញ) ។

ប្រសិនបើយើងយកតាមមូលភាព (principe) ទី២ ពោលគឺការឲ្យតំលៃតទៅទៀតចំពោះភាសាបារាំងនោះ គឺគួរតែយើងរំប្រឹងប្រែងខានបារាំងនោះឲ្យខ្លាំងតទៅទៀត រកវិធីរកមធ្យោបាយឲ្យអស់ដៃអស់ជើង គាស់គកាយយ៉ាងណាឲ្យខានតែកូនសិស្សខ្មែរ ជាង ១ លាននាក់នេះ " ពូកែបារាំង " ហើយរៀនបានចំរើនជឿនលឿនទៅមុខទៀតទៅ ! ។

ប៉ុន្តែ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើយើងយល់ថាទេ ខ្មែរឯករាជហើយ ពិតមែនតែខ្មែរត្រូវតែចេះភាសាបរទេស ទោះបីបារាំងក៏ដោយ រុស្ស៊ីក៏ដោយ អង់គ្លេសក៏ដោយ ។ល។ ខ្មែរត្រូវតែលើកតំកើងភាសាជាតិរបស់ខ្លួន ខ្មែរត្រូវតែរំសំអិតសំអាងភាសាជាតិខ្លួនបញ្ចេញមុខមាត់លើកតំកុំតំកើងប្រមែប្រមុំឲ្យមានជារូបរាង ជាចលនាសកម្មភាពឡើងនោះ ពេលនោះ យើងត្រូវតែដើរទៅមុខចំពោះបញ្ហានេះ ទោះបីមានឧបសគ្គការលំបាកយ៉ាងណាក៏ដោយ ។

ដូចលោកនាយកមធ្យមសិក្សា បានមានប្រសាសន៍ស្រាប់ ការអ្វីដែលធ្វើតែងតែលំបាក ហើយជាពិសេស អ្វីដែលលំបាក គឺអ្វីដែលថ្មីនោះឯង ។ ប៉ុន្តែបើយើងខ្លាចលំបាកពុំព្រមហ៊ានពុះពារបន្តិចម្តង ៗ ធ្វើម៉េចយើងនឹងទៅដល់គោលដៅ ? យើងបានឯករាជ្យមកចំនួន ១៤ ឆ្នាំហើយ រដ្ឋធម្មនុញ្ញមានមកចំនួន ២១ ឆ្នាំមកហើយ ! តើភាសា-អក្សរ-អក្សរសាស្ត្រជាតិយើង បានដើរដល់ណាហើយ ? ដល់ " ប៉ុស្តិ៍ " ណាខ្លះហើយ ? ដល់សាលាណាខ្លះហើយ ? ដល់ផ្សារចាស់ ? ផ្សារថ្មី ? ឬមួយក៏នៅតែក្នុងវត្ត និង នៅស្រុកស្រែចំការនៅឡើយទេ ? ប៉ុន្តែ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រវិញ គេទៅដល់លោកខែហើយ ! . . . ។

សព្វថ្ងៃនេះ ការមិនដើរទៅមុខពុំមែនបានសេចក្ដីថា នៅទីង ១ កន្លែងនោះទេ ប៉ុន្តែ គឺដើរថយក្រោយ ព្រោះថាផែនដីចេះតែវិលទៅមុខជានិច្ច ធម្មជាតិចេះតែមានវិវត្តផ្លាស់ប្ដូរ ជាធម្មតា ។ ហើយដូចលោកនាយកមជ្ឈមសិក្សាក៏បានមានប្រសាសន៍ស្រាប់ថា "ការដោះស្រាយបញ្ហាខេមរនីយកម្មក្នុងពេលនេះ មានភាពហួសពីការសមរម្យទៅទៀត" ។ ដូចនេះ យើងនៅរង់ចាំដល់ណាទៀត? ខ្លាចមាន "កោលាហល់" ដូចម្ដេច? យើងធ្វើតែតាមប្រយោជន៍ជាតិ ធ្វើតែតាមសេចក្ដីត្រូវការ ធ្វើតែតាមការចាំបាច់ ធ្វើតែតាមព្រះច្បាប់ (រដ្ឋធម្មនុញ្ញ) ។

មតិយោបល់របស់ខ្ញុំទាំងនោះ សូមបង្រួមក្នុងបញ្ហាចោទសួរទាំង ៤ ខ ដូចតទៅ ៖

I– តើភាសាបារាំងពិតជាភាសាយាន សំរាប់យុវជនខ្មែរមែន ឬទេ?

១– មាត្រា ២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញចែងថា: "ភាសាដែលប្រើជាផ្លូវការ គឺភាសាខ្មែរ" ។ ដូចនេះ អ្វីដែលជាផ្លូវការមានការសិក្សា រៀន នឹង បង្រៀននេះជាដើម ត្រូវតែគោរពទៅតាមមាត្រា ២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញខាងលើនេះ ។

២– កាលជំនាន់មុន យើងទុកភាសាបារាំងជាភាសាយាន (langue véhicule) ព្រោះថាប្រទេសយើងមុនបានឯករាជ្យ យើងធ្លាប់មានការទាក់ទងជាមួយប្រទេសបារាំងរួចស្រេចទៅហើយ ។ ក្រោយដែលយើងបានឯករាជ្យមក យើងត្រូវការបំណេះវិជ្ជាខ្ពស់ៗ តិចនិច វិទ្យាសាស្ត្រ អ្នកបច្ចេកទេស វិស្វករ ដើម្បីកសាងស្ថាបនាប្រទេសយើងឲ្យបានទៅជាអរិយប្រទេសទាន់កាលសម័យនឹងគេ ។ ហើយជាជាងយើងធ្លាប់មានការទាក់ទងជាមួយបារាំងស្រាប់ទៅហើយ យើងក៏បានសំរេចថា យកប្រទេសបារាំងជា "ថ្នាល" សំរាប់សាបព្រួសបណ្ដុះនូវវិជ្ជាខ្ពស់ៗ តិចនិច វិទ្យាសាស្ត្រ អ្នកបច្ចេកទេស និង វិស្វករទាំងនោះ ។ ដូចនេះ ការចេះភាសាបារាំងជាការចាំបាច់ ពីព្រោះយើងទៅសុំរៀនពីគេនៅប្រទេសគេ ។ ប៉ុន្តែ

៣– និស្សិតខ្មែរយើង តាមការពិតទៅ ពុំមែនទៅរៀនក្រេបជញ្ជក់ចំណេះវិជ្ជាគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាងទាំងនោះ ដើម្បីមកកសាងប្រទេសរបស់ខ្លួន តែអំពីប្រទេសបារាំង ១ ពីកាលណា ? គឺយើងទៅរៀនស្ទើរតែនៅគ្រប់ប្រទេសជាមិត្តទាំងអស់ ដែលគេប្រើភាសារបស់គេរៀង ៗ ខ្លួនក្នុងការបង្ហាត់បង្រៀននិស្សិតយើង ។ ម្យ៉ាងទៀត

៤– ក្រោមព្រះបញ្ញាញាណដ៏ភ្លឺស្វាងនៃសម្ដេចឪ របស់យើង យើងបានបង្កើតមហាវិទ្យាល័យយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់នៅស្រុកយើង ដែលមានមុខវិជ្ជាស្ទើរតែគ្រប់សព្វមែកធាងទាំងអស់ទៅហើយ ។ តើយើងមានប្រយោជន៍អ្វីនឹងបញ្ជូននិស្សិតយើងទៅរៀននៅបរទេស ជាពិសេសនៅប្រទេសបារាំងធ្វើអ្វីទៀត ?

ប៉ុន្តែត្រង់កន្លែងនេះ គេអាចឆ្លើយមកវិញថា ពិតមែនតែយើងមានមហាវិទ្យាល័យគ្រប់បែបយ៉ាងនៅស្រុកយើង ប៉ុន្តែអ្នកបង្រៀនមិនមែនជាតិខ្មែរទេ (ភាគច្រើន) ។ – បាទ ស្ដាប់បាន ប៉ុន្តែពាក្យចាស់លោកពោលថា “ ចេះមកពីរៀន មានមកពីរក ” ប្រសិនបើយើងខ្វះខាតនូវគ្រូជាតិខ្មែរសំរាប់បង្រៀនវិជ្ជាជាន់ខ្ពស់ៗ ទាំងនោះ យើងត្រូវតែរៀបចំជាផែនការយ៉ាងណា ដើម្បីបង្កើតឲ្យមានឡើងបន្តិចម្ដងៗ គង់នឹងបានសំរេច តាមទំនងដូចដែលយើងបានធ្វើរួចមកហើយ ចំពោះសាស្ត្រាចារ្យមធ្យមសិក្សាសព្វថ្ងៃ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត

៥– ភាសាបារាំង ក៏យើងពុំបានគិតទុកថា នឹងលប់បំបាត់ពេលនោះក៏ទេដែរ ផ្ទុយទៅវិញ យើងថាត្រូវតែរកវិធីណា មធ្យោបាយណា ដើម្បីចំរិន ពង្រីងឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើងទៀត ក្នុងឋានៈជា “ភាសារស់” បរទេសដូចគ្នា នឹងភាសាអង់គ្លេស រុស្ស៊ី, អេស្ប៉ាញុល, ចិនជាដើម ។ ប៉ុន្តែចាំដល់ទៅថ្នាក់ធំៗ បន្តិចសិន (សុំកុំច្រឡំចំណេះខាងភាសា នឹងចំណេះខាងស្យង្ស នឹងតិចនិច) ។

II – តើភាសាបារាំង ពិតជាភាសាចាំបាច់ ចំពោះខ្មែរឯករាជសព្វថ្ងៃ ឬទេ ?

១– កាលយើងនៅក្រោមនឹមនៃអាណានិគមបារាំងនៅឡើយ ភាសាបារាំងជាការចាំបាច់ ព្រោះបារាំងត្រូវការនិយាយស្ដីជាមួយយើង ត្រូវការប្រើប្រាស់យើង ត្រូវការសាកសួរយើង ។ ដូចនេះ ទោះបីអ្នកឯងជាពស្ត្រសាមញ្ញ ជាកម្មករ កសិករ ជាប៉ូលីសគុង ចិចុងសៀនស្មេ គ្រូបង្រៀន ឬ ជាលោកអ្នក ឯកឧត្តមក៏ដោយ ក៏ត្រូវតែចេះបារាំង ព្រោះលោក "ធំ" បារាំងដែលជា « ចៅហ្វាយ » លោកពុំចេះ ពុំយល់ភាសាខ្មែរដែលជា "បាវ" របស់គាត់នោះទេ ។

២– ផ្ទុយទៅវិញ សព្វថ្ងៃនេះប្រទេសយើងឯករាជហើយ អស់មានលោកធំ លោកតូចអ្វីទៀតហើយ គឺយើងមានតែខ្មែរគ្នាឯង ខ្មែរឯករាជ ខ្មែរសេរី (មិនមែនអា "ខ្មែរសេរី" ខ្ញុំគេញដំណោះនោះទេ !) ខ្មែរដែលធ្លាប់មានកេរ្ដិ៍ឈ្មោះតូចតន់ខ្ពង់ខ្ពស់ អរិយធម៌ធំទូលាយពីអតីតកាលនោះ ភាសាបារាំងហាក់ដូចជាពុំមានសារៈសំខាន់ចាំបាច់អ្វីប៉ុន្មានទេ ។ បើយើងជាខ្មែរទាក់ទងតែនឹងខ្មែរគ្នាឯងសុទ្ធសាធតែប៉ុណ្ណោះ ការប្រើភាសាខ្មែរគាន់គ្នាទៅវិញទៅមក ក៏ជាការប្រពៃណាស់ទៅហើយ ។

៣– ដូនតាយើង មានព្រះមហាវីរក្សត្រដ៏ឆ្នើមៗពីព្រេងនាយជាដើម ដែលលោកប្រើតែភាសាខ្មែរសុទ្ធៗ សំរាប់ទាក់ទងតែនឹងខ្មែរគ្នាឯងនោះ ក៏គង់លោកចេះកសាងបុពណាវត្តមានប្រាសាទសិលាខានាទុកសំរាប់កិត្យានុភាព ក្នុងផ្ទៃពិភពអន្តរជាតិដល់កូនចៅលោកជំនាន់ក្រោយនេះបានដែរ ។

III– តើភាសាបារាំង ពិតជាធាំឱ្យខ្មែរមានតម្លៃជារដ្ឋឯករាជពេញលេញឬទេ?

ខ្ញុំសូមញែកបញ្ហានេះ ជា ៣ ផ្នែក ដូចតទៅ ៖

១– ពួកបញ្ញាវន្ត អ្នកនយោបាយ អ្នកបច្ចេកទេសធំៗ អ្នកគ្រប់គ្រង ពោលដោយខ្លីគឺអ្នកដែលមានការៈដឹកនាំប្រទេសជាតិ ឆ្ពោះទៅមុខរកវឌ្ឍនភាព (les élites du pays)

ត្រូវតែចេះភាសាបារាំងតិចច្រើនតាមមុខងារ តាមសមត្ថភាព សមត្ថកិច្ច ព្រោះអ្នកនោះតែងតែមានការទាក់ទងតិចច្រើន ជាមួយបរទេសជាធម្មតា ។ ប៉ុន្តែតើចំនួនអ្នកទាំងនោះមានប៉ុន្មាននាក់ បើធៀបទៅនឹងចំនួនប្រជាជនយើងប្រហែលជិត ៧ លាននាក់នោះ? ខ្ញុំថាមានប្រហែល ៧ ពាន់នាក់ទៅចុះ ។ ដូចនេះ គឺ ១/១០០០ ឃើញថាតិចតួចណាស់ ។ សល់ពីនោះ ប្រហែលជាមិនចាំបាច់ចេះបារាំងមួយម៉ាត់ផងក៏បានដែរមើលទៅ ។

២– ការប្រើភាសាបារាំងជាទូទៅ ក្នុងការរាជការក្តី ក្នុងការសិក្សាក្តី បើគ្រាន់តែប្រើជាបណ្តោះអាសន្ន ដូចយើងបានធ្វើរួចមកហើយនេះ ក៏ជាការសមរម្យម្យ៉ាងដែរ ។ ប៉ុន្តែ បើចេះតែប្រើ ចេះតែនិយម ចេះតែឲ្យតម្លៃហួសហេតុទៅទៀត ខ្ញុំថាដូចជា ពុំមែនជាកិត្តិយសដល់ជាតិយើងទេ ព្រោះថា

៣– ប្រទេសឯករាជ្យ គឺជាប្រទេសដែលមានសមត្ថភាព មានលទ្ធភាពរស់ដោយខ្លួនឯង ពុំមែននៅក្រោមបង្គាប់បញ្ជានរណា ពុំនៅក្រោមការឧបត្ថម្ភទំនុកបំរុងរបស់ប្រទេសណា ឬ ពឹងពាក់អាស្រ័យ (dépendant) ទៅលើប្រទេសណាគ្រប់ផ្នែក គ្រប់វិស័យ ។

ប្រទេសយើង ក្រោមព្រះកិច្ចដឹកនាំដ៏ពង់វៃនៃសម្តេចឪជាអម្ចាស់ យើងក៏បានឯករាជ្យពេញបរិបូណ៌គ្រប់ផ្នែកមែកធាងទាំងអស់ មានផ្នែកនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច តុលាការនិងវប្បធម៌ជាដើម តាំងពីឆ្នាំ ១៩៥៣ មក ។ ការដែលវប្បធម៌ជាតិយើង ពិសេសគឺផ្នែកភាសា-អក្សរនេះ នៅមានការពឹងពាក់ផ្អែកទៅលើគេនៅឡើយនោះ ក៏ជាការអាម៉ាស់មុខណាស់ទៅហើយ ប៉ុន្តែ ធ្វើម៉េច យើងទើបនឹងបានឯករាជ្យ យើងត្រូវតែអត់ធ្មត់សង្កត់ចិត្ត ពឹងផ្អែកទៅលើគេសិន ។ ប៉ុន្តែ ពេលនេះល្មមគ្រប់គ្រាន់ហើយ ១៤ ឆ្នាំកន្លងមកហើយ ល្មមយើងដោះខ្លួនឲ្យរួចអំពីការពឹងផ្អែកទៅលើគេទៀត ក្នុងផ្នែកភាសា-អក្សរនេះ ដើម្បីឲ្យឯករាជ្យជាតិរបស់យើងមានសភាពលក្ខណៈពេញលេញមែនទែនឡើង ព្រោះខ្មែរពុំមែនជាជាតិសាសន៍ដែលគ្មានភាសា-អក្សរ សំរាប់និយាយ-សរសេរនោះទេ ។

ផ្ទុយទៅវិញ ក្នុងបញ្ហានេះ ប្រសិនបើយើងពុំព្រមរើបំរះឲ្យរួចពីការពឹងផ្អែកទៅលើគេនោះ ឯកពជ្យជាតិខ្មែរយើងក៏ហាក់ដូចជាពុំទាន់អស់ " មន្ទិល " (souillure) នៅឡើយ ។ ព្រោះថា បើពិតជាឯកពជ្យមែន យើងគោងតែមានសិទ្ធិសេរីភាព សមភាពស្មើនឹងប្រទេសឯកពជ្យដទៃទៀតដែរ ទោះអ្នកនោះ តូចក្តី ធំក្តី មិនចំពោះតែផ្លូវនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច –ល– ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវប្បធម៌ ជាពិសេសភាសា-អក្សរ ក៏គោងតែមានសមភាពស្មើនឹងគេដែរ ។ បានសេចក្តីថា បើយើងមានការចាំបាច់ត្រូវតែចេះភាសាគេដើម្បីទាក់ទងជាមួយនឹងគេ រីឯគេវិញ ក៏គោងតែមានការចាំបាច់ត្រូវតែចេះភាសាយើងដើម្បីទាក់ទងជាមួយនឹងយើងវិញ ។ គួយ៉ាងដូចប្រទេសចិនប្រជាមានិត សហភាពសូវៀតសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ អាល្លឺម៉ង់ កូរ៉េខាងជើងជាដើម ដោយគេយល់ន័យច្បាស់ចំពោះ «ឯកពជ្យ» របស់ប្រទេសខ្មែរយើង គេក៏បានបញ្ជូននិស្សិតគេឲ្យមករៀនភាសាយើង នៅស្រុកយើង ហើយសុំឲ្យសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរយើងទៅបង្រៀនភាសាយើងនៅប្រទេសគេថែមទៀត ។ យើងវិញក៏បានឆ្លើយតបការនេះ តាមទំនងដូចគ្នាដែរ គឺយើងបានបង្កើតវិជ្ជាដ្ឋាន១ក្នុងផ្នែកនៃមហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រយើង សំរាប់បង្រៀនភាសាបរទេសមានភាសាចិន រុស្ស៊ី អាល្លឺម៉ង់ជាដើម ដោយសុំឲ្យសាស្ត្រាចារ្យគេមកបង្រៀន ។

ផ្ទុយទៅវិញ ចំពោះបារាំង ដែលយើងធំឈ្លោះប្រកែកគ្នា បង្អាប់បន្ទុះគ្នា តែអំពីរឿងភាសាអក្សររបស់គេនោះ តើគេមានបាននឹកនា ឬ យល់សប្តិថា នឹងបង់ឲ្យនិស្សិតគេរៀនភាសាយើងទេ ទោះនៅស្រុកគេក្តី នៅក្នុងស្រុកយើងក្តី ? គ្មាន ! ព្រោះគេឃើញថាយើងនៅតែត្រូវការគេ នៅតែបង់ពឹងពាក់គេ នៅតែនិយម ស្រឡាញ់ឲ្យតំលៃទៅភាសាគេទៅឡើយ (គស្តុតាង មើលតែសកម្មភាពនឹងសភាពរីកចំរើននៃវិទ្យាល័យ Descartes របស់គេក្នុងប្រទេសយើងក៏ឃើញស្រាប់– ដូចនេះ ទោះបីគេត្រូវការបង់ពឹងពាក់

ទាក់ទងអ្វីដល់យើង ក៏គេពុំរវល់ដល់ភាសាយើងដែរ ព្រោះយើងចេះភាសាគេ យើងនិយមប្រើភាសាគេស្រាប់ទៅហើយ – ស្រណុកមែន ! (ត្រង់នេះ ពាក្យថា « ប្ដូរវប្បធម៌គ្នា » échange culturelle ហាក់ដូចពុំសូវមានន័យប៉ុន្មាន) ។

IV– តើការយកភាសាបារាំងជាយាន ជាគុណឬជាទោសចំពោះសិស្ស ?

បញ្ហានេះ មានការចោទនឹងដោះស្រាយ ជាច្រើនលើក ច្រើនគ្រាណាស់មកហើយ ហើយមតិគំនិតក៏ចេះតែបែកខ្ញែកគ្នាទៅទីទៃៗ ខ្លះថាជាគុណ ខ្លះថាជាទោស ។

នៅក្នុងទស្សនាវដ្ដីសាស្ត្រាចារ្យលេខ ២៣ មុននេះ លោកនាយកមធ្យមសិក្សាក៏បានវែកញែកនូវបញ្ហានេះដ៏ក្បោះក្បាយ ល្មមជាការស្ដាប់បាន យល់បានរួចស្រេចហើយដែរ ដែលតាមយោបល់លោក លោកក៏យល់ថាជាទោសដែរ ខ្ញុំពុំបាច់រៀបរាប់ឡើងវិញទៀតទេ ។ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំគ្រាន់តែសុំធ្វើសេចក្ដីបញ្ជាក់បន្ថែមបន្តិចបន្តួចអំពីពាក្យថា « ទោស » នេះជាពីរបែបទៅទៀត ៖

ទី ១.– ការយកភាសាបារាំងជាយាន នាំឱ្យកាន់តែខ្សោយខាងភាសាបារាំងទៅវិញ.

កាលមុនសង្គ្រាមលោកលើកទី ១ និងទី ២ មនុស្សលោកយើងចែកជាពីរផ្នែកសំខាន់ គឺ :

–១ ផ្នែក អ្នកមានបុណ្យមានអំណាចដើរជិះជាន់ប្លន់ទឹកដីគេ យកគេធ្វើជា “ ខ្ញុំ ” ខ្លួនឯងធ្វើជា “ ម្ចាស់ ” ។

–១ ផ្នែកទៀត អ្នកទន់ខ្សោយ ត្រូវគេជិះជាន់សង្កត់សង្កិន ជាខ្ញុំកញ្ជះរបស់គេ ។ ក្នុងកំឡុងដ៏សែនយូរនៃការជិះជាន់របស់មហាអំណាចទាំងនោះ ប្រទេសទន់ខ្សោយ តែងតែកើតមានចិត្តក្ដៅក្រហាយ ឈឺចាប់ក្នុងអាត្មា ចេះភ្ញាក់សតិស្មារតី

ចំពោះអ្វីដែលជាតម្លៃរបស់ជាតិ អ្វីដែលជាសាច់ ស្នូល ថ្លើម ប្រមាត់ របស់ជាតិ រង់ចាំតែឱកាសល្អនឹងចំរើបំរះ ដណ្ដើមយកអ្វីៗ ទាំងឡាយនោះឲ្យបានមកវិញ ។

ឱកាសល្អក៏បានមកដល់ សង្គ្រាមលោកលើកទី ២ ក៏រលត់ទៅ ប្រទេសទន់ខ្សោយទាំងនោះក៏បានទទួលនូវពន្លឺឯករាជ្យសាជាថ្មី បន្ទាប់បន្ទា ។ ដូចនេះគេតែងមានសេចក្ដីរីករាយសប្បាយចិត្តឥតឧបមា ព្រោះសង្ឃឹមថាអ្វីៗដែលខ្លួនប៉ង់ប្រាថ្នា ដែលខ្លួនសន្មតថាជាតម្លៃពិតប្រាកដរបស់ជាតិ មានវប្បធម៌-ភាសា-អក្សរជាដើមនោះ នឹងត្រូវបានមកខ្លួនវិញទាំងអស់ ។ ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើបំណងទាំងនោះ ពុំបានសំរេចសមតាមសេចក្ដីប៉ង់ប្រាថ្នាទេ ខ្លួនក៏ពុំសប្បាយចិត្ត កើតក្ដៅក្រហាយ មួម៉ង់ខូចចិត្ត ខូចស្មារតី រសេះរសោះខ្ជីខ្ជា រកតែចាប់កាន់ការអ្វីឲ្យពេញដៃពេញជើងស្មើរពុំបាន... ។

នេះហើយ ជាកត្តាមួយយ៉ាងសំខាន់ណាស់ដែរ តាមយោបល់ខ្ញុំ ដែលធ្វើឲ្យសិស្សខ្មែរយើងរៀនកាន់តែខ្សោយទៅ ៗ ចំពោះភាសាបារាំង ព្រោះចិត្តគំនិតដែលមិនចង់ មិនស្រឡាញ់ មិនចូលចិត្ត ធ្វើឲ្យសិស្សភាគច្រើនក្នុងសម័យឯករាជ្យទៅជាធុញទ្រាន់ខ្ជីខ្ជា មិនយកចិត្តទុកដាក់ ចំពោះភាសាអ្នកដែលធ្លាប់ជិះជាន់ខ្លួន ហើយទីបំផុត ក៏ទៅជាខ្សោយទៅ ៗ ចំពោះភាសានោះ ទោះបីគ្រូខ្មែរក្ដី គ្រូជាតិបារាំងក្ដី ខំរកកិច្ចកល វិធីដោះស្រាយយ៉ាងណា ឬ ទោះបីជាខំបង្កើនពេលម៉ោងយ៉ាងណាក៏ប្រៀបបាននឹងគេ " ចាក់ទឹកលើក្បាលទា " យ៉ាងនោះឯង ។

ដូចនេះការយកភាសាបារាំងជាយាននេះ ពុំមែនជាគុណទេ គឺប្រាកដជាទោសដ៏ជាក់ស្ដែងចំពោះអនាគតសិស្ស (ប្រហែលជាភាគច្រើន) គឺទោសដែលបណ្ដាលមកតែអំពីការភ្ញាក់រឭកនៃស្មារតីជាតិ (réveil du sens national) នេះ តែប៉ុណ្ណោះ ។

ប៉ុន្តែជាក៏ល្អដែរ ចំពោះសិស្សខ្មែរយើងសព្វថ្ងៃ ដោយសារថា ពិតមែនតែច្បាប់តំរូវឲ្យយកភាសាបារាំងជាយានក្នុងការបង្រៀនក៏ដោយ ក៏សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរយើង

គ្រប់មុខវិជ្ជាតែងតែនិយាយអធិប្បាយពន្យល់សិស្សយើង ដោយភាសាជាតិរបស់យើង ជាហេតុនាំឲ្យសិស្សទៅជាពូកែចង់ជាងជំនាន់ដើមទៅទៀតផង ចំពោះមុខវិជ្ជាគ្រប់ផ្នែក លើកលែងតែមុខវិជ្ជាខាងភាសាបារាំងចេញ ។

ទី ២.– ការយកភាសាបារាំងជាយាន នាំឱ្យសិស្សបាត់បង់នូវបុគ្គលភាពរបស់ខ្លួន.

យើងជាគ្រូ យើងស្គាល់ ឬ ត្រូវតែស្គាល់នូវបញ្ហានេះ មុនអ្នកណាទាំងអស់ ។ ក្នុងការសិក្សាជាទូទៅ គេពុំមែនបង្រៀនសិស្សឲ្យចេះតែចំណេះវិជ្ជា ដែលគេចង់បង្រៀនតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែគេនៅមានការចាំបាច់ នឹង អប់រំបន្ទុំចិត្តគំនិតស្មារតីរបស់សិស្សថែមទៀត ពោលដោយខ្លី គឺបណ្ដុះនូវ បុគ្គលភាព របស់សិស្សនេះឯង ។

តើគេមានមធ្យោបាយយ៉ាងណាខ្លះ ដើម្បីបណ្ដុះនូវបុគ្គលភាពរបស់សិស្ស ?

សូមឆ្លើយថា តាមគរុកោសល្យវិទ្យា (pédagogie) គេមានមធ្យោបាយច្រើនបែបច្រើនយ៉ាងណាស់ ដែលយើងពុំអាចរៀបរាប់ឲ្យល្អិតល្អន់អស់សេចក្ដីបានក្នុងទីនេះ ។ ប៉ុន្តែបើបង្រួមសេចក្ដីឲ្យខ្លីមក មធ្យោបាយចំពោះបញ្ហានេះ គឺមានតែពីរយ៉ាង :

ការចោទសួរ នឹងការឆ្លើយឆ្លង ។

ដូចនេះ ប្រសិនបើយោលទៅតាមគំនិតនេះ តើយើងអាចសំរេចបំណងខាងលើនេះបាន ឬទេ ?

តាមខ្ញុំយល់ ថាពុំអាចសំរេចបានទេ ព្រោះថា ៖

– ម្យ៉ាង ចំពោះគ្រូ កាលបើសួរបញ្ហាអ្វី ១ ទៅសិស្ស ហើយសិស្សស្ដាប់ចាប់សេចក្ដីមិនសូវបាន មិនសូវយល់ តើលទ្ធផលនឹងបានមកពីណា ?

– ម្យ៉ាងទៀត ចំពោះសិស្ស ឧបមាថាសិស្សអាចស្ដាប់ចាប់សេចក្ដី នៃពាក្យសួររបស់គ្រូបានទៅចុះ (ដោយការគាត់ស្មានខ្លះ ៗ) ប៉ុន្ដែ ដល់ពេលចង់ឆ្លើយ ឬចង់សាកសួរទៅគ្រូវិញ គ្នាពុំហ៊ានឆ្លើយ ពុំហ៊ានសួរ ពុំហ៊ានហើបមាត់ ព្រោះ “ សូត្រក្បួនវេយ្យាករណ៍ ” (conjuguer) បារាំងពុំចេញ ម្ល៉ោះហើយតោងតែនៅស្ងៀមទៅវិញជាធម្មតា – ដល់សម្រេចទៅ លទ្ធផលគឺគ្រូត្រូវតែនិយាយតែម្នាក់ឯងរហូត ហើយសិស្សជាអ្នកនៅចាំតែស្ដាប់តទៅទៀត

នេះហើយជាហេតុ ១ ទៀត នាំឱ្យសិស្សបាត់បង់នូវបុគ្គលភាពរបស់ខ្លួនបន្ដិចម្ដងៗរហូតទៅ ។

សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន.–

ដូចបានអធិប្បាយរៀបរាប់មកហើយខាងលើនេះ យើងខ្មែរ គួរតែចាប់ចិត្តប្រកាន់យកនូវគំនិតនៃខេមរនីយកម្មនេះ ឱ្យខ្ជាប់ខ្ជួនទាំងអស់គ្នា ។ ហើយបើយើងទាំងអស់គ្នា យើងមូលមាត់ស្រុះស្រួលគ្នាជាឯកច្ឆន្ទ ចំពោះបញ្ហានេះហើយ យើងត្រូវតែជួយពុះពារកាប់ឆ្ការ នូវឧបសគ្គទាំងឡាយណាដែលជាការទើសទាស់ រាំងរាដំណើរនៃខេមរនីយកម្មនេះ មានការខ្វះខាតពាក្យពេចន៍ ខ្វះខាតសៀវភៅ ខ្វះខាតបុគ្គលិកជាដើម ដោយជួយបង្កើតពាក្យ ជួយសរសេរសៀវភៅ ជួយបកប្រែ ជួយជាមតិ គំនិត យោបល់យ៉ាងណាឱ្យខាងតែបានសំរេចនូវគោលបំណងដ៏សំខាន់ ១ នេះ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ជាតិយើងផង ជាកិត្តិយសដល់ជាតិយើងផង ដើម្បីបណ្ដុះស្មារតីជាតិនិយមពិតប្រាកដផង ហើយជាពិសេស ដើម្បីគាំពាររក្សាស្មារតី នៃបុព្វបុរសយើង មានព្រះមហាវីរក្សត្រដ៏ចំណាន ៗ ដែលក្នុងចំណោមនោះ ព្រះបាទសម្ដេចព្រះអង្គឌួង និងព្រះនរោត្តម ដែលព្រះអង្គខិតខំបណ្ដុះបណ្ដាល

លើកតំកើងវប្បធម៌ជាតិយើងខ្លាំងណាស់ មានភាសា-អក្សរនេះជាដើម ។ សូមឲ្យវិញ្ញាណក្ខន្ធដ៏ថ្លាត្រចង់របស់ព្រះអង្គទាំងនោះ បានទទួលនូវការសប្បាយរីករាយ ដោយសារយើងផង ដោយឃើញថា យើងបានខិតខំពុះពារគោរពតាមតម្រាប់តម្រាយដ៏ល្អប្រពៃរបស់ព្រះអង្គពុំមានខ្ចោះ ។

ជាពិសេសណាស់ទៅទៀត យើងត្រូវតែតបស្នងព្រះមហាករុណាធិគុណរកទីបំផុតគ្មាន នៃសម្ដេចឪយើងផង គឺព្រះបាទសម្ដេច ព្រះនរោត្ដម សីហនុវរ្ម័ន ព្រះឧបយុវរាជ ព្រះបិតាឯករាជ្យជាតិខ្មែរ ព្រះប្រមុខរដ្ឋខ្មែរ ព្រះបិតានៃវប្បធម៌ខ្មែរ ដែលព្រះអង្គបានខំពុះពារមិនគិតដល់ព្រះជន្មាយុ ដើម្បីទាមទារយកឯករាជ្យពិតប្រាកដបានមកជូនជាតិយើងវិញនោះ ដោយយើងខំជួយជំរុញចលនាខេមរនីយកម្មក្នុងការសិក្សានេះ ជាពិសេសនឹងក្នុងការទាក់ទងរវាងខ្មែរគ្នាឯងជាទូទៅ ឲ្យខាងតែបានសម្រេចជាស្ថាពរ ។

ជយោភាសាខ្មែរ !

មិត្តអាំងឡាយ !

យោបល់ល្អក្ដី វិជ្ជាថ្មីក្ដី ដែលមិត្តយកទៅពន្យល់ បង្រៀនក្នុងថ្នាក់មានប្រយោជន៍ធំហើយ តែបើមិត្តសរសេរ ហើយផ្ញើទៅផ្សាយក្នុងទស្សនាវដ្ដីយើងថែមទៀតនោះ នឹងមានប្រយោជន៍កាន់តែធំក្រៃលែងណាស់ទៅទៀត ។

ខេមរនីយកម្ម

ឡោក ធួត
អនុវិទ្យាល័យដម្លូវ័ន – កណ្ដាល

ទស្សនាវដ្ដីសាស្ត្រាចារ្យសូមថ្លែងនូវសេចក្ដីសរសើរចំពោះមិត្ត ឡោក ធួត ដែលបានស្រាវជ្រាវរកភស្តុតាងផ្សេងៗមកបញ្ជាក់ចំពោះបញ្ហាជាច្រើន ដូចជាបញ្ហា អក្ខសាស្ត្ររបស់ខ្មែរ-ធ្វើតាម – ការប្រទាញមិនទាន់ចប់...ជាដើម ។ ប៉ុន្តែ ដោយបញ្ហាទាំងនេះជាប់ទាក់ទងមិនសូវខ្លាំងទៅនឹងបញ្ហាខេមរនីយកម្ម យើងសូមមិត្តមេត្តាឲ្យយើងចុះតែអត្ថបទមួយ ដែលមានចំណងជើងថា “ ខេមរនីយកម្ម ” តែប៉ុណ្ណោះ ។

ក្រោយពីបង្ហាញថា ក្មេងខ្សោយបារាំង មកពី “ ទន្ទេញឥតយល់និយម “ និង មកពីការហាត់ប្រាណនៅពេលជិតថ្ងៃត្រង់មក មិត្ត ឡោក ធួត សរសេរថា :

យើងបានឃើញរួចមកហើយនូវ « មារ » ដែលមកជ្រៀតជ្រែកលើវត្ថុធាតុសំរាប់ទ្រទ្រង់បលនានៃការលូតលាស់របស់យុវជនខ្មែរ ។ ដូចខ្ញុំបានជំរាបអស់មិត្តថា អ្នកឯទៀតឱកាសនិយមមុខជាហ៊ានអះអាងថា គ្មាន “មារ” ឯណាមកជ្រែកទេ ព្រោះបញ្ហានេះជាការងាយដោះស្រាយបំផុត គឺគ្រាន់តែឲ្យសិស្សចាប់រៀនសូត្រភាសាបារាំងពីថ្នាក់ទី ១១ មក, ដរាបណាសិស្សពូកែបារាំង សិស្សអាចចាប់យកបាន ទទួលបាននូវពុទ្ធិគ្រប់បែបយ៉ាង ។ ចំពោះរូបខ្ញុំវិញ ដោយយោលទៅតាមការអាប់អួ ថោកទាប ឧបសគ្គ... គ្រប់អ្វីដែលយើងបានឃើញរួចមកហើយ យើងមិនត្រូវឲ្យយុវជនរៀនភាសាបារាំងចាប់តាំងពីថ្នាក់ទី ១១ មកវិញទេ ពុំនោះសោតយុវជនត្រូវដើរថយក្រោយចូលទៅ ក្នុងសម័យអាប់អួដែលផ្ដល់កំណើតនៃពាក្យទំបារាំង - ស្កាបារាំង... ។ យើងត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឲ្យយុវជនចាប់ចិត្ត

ទៅលើសេចក្ដីរុងរឿងថ្កុំថ្កើង មានសម័យដែលប្រាសាទខ្មែរដុសផុះចេញដូចផ្សិតជាដើម ។ តើនៅសម័យអង្គរ ខ្មែររុងរឿងដោយសារការនិយមប្រើភាសានៃពួក "ក្អែកប្រាក់" ឬ ? តើខ្មែរជំនាន់នោះបេះផ្កាយ ទទួលពុទ្ធិបានឬទេ ? ។ ក្រោមការដឹកនាំដ៏ភ្លឺស្វាងនៃសម្ដេចឪ នាវាកម្ពុជាបានប្រាស់ចាកពីនឹមបារាំង ហើយប្រជាជាតិខ្មែរខំដុសលាងកំអែលដែលអាណានិគមទុកឲ្យ ។ អក្សរសាស្ត្រខ្មែរដែលបានលូតលាស់ មានសន្ទុះល្អតាំងពីបានឯករាជ្យមក ត្រូវការរំដោះគ្រោះ ង៉ូតទឹកលាងក្អែលឲ្យអស់ពីខ្លួន ឡើងកាន់ឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់មានមុខមាត់ដូចគេឯង ។ ម្យ៉ាងទៀត ប្រជាជាតិទាំងឡាយក្នុងសាកលលោករមែងតែងសិក្សាភាសានានា ក្នុងឋានៈជាភាសាបរទេស ។ ដរាបណាយើងធ្វើដូច្នេះ យុវជនខ្មែរមុខជាពូកែភាសាបរទេសដែលគេតំរូវឲ្យរៀន មានភាសាបារាំងជាអាទិ៍ អាចទទួលពុទ្ធិគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាងបានដោយស្រួល ដោយមិនចាំបាច់ស្រូតទន្ទេញដូច "គម្ពីរវេទ" ហើយមានគំនិតស្មារតីក្នុងផ្លូវ "អ្នកជាតិនិយម" ព្រោះខ្មែរ "អ្នកជាតិនិយម" ត្រូវនិយមរបស់ជាតិខ្មែរ :

អក្សរខ្មែរមាន — ត្រូវនិយមអក្សរខ្មែរ

ភាសាខ្មែរមាន — ត្រូវនិយមភាសាខ្មែរ ។

ហេតុនេះហើយ បញ្ហាខេមរនីយកម្មជាបញ្ហាចាំបាច់បំផុត ។

តើយើងត្រូវធ្វើខេមរនីយកម្ម មួយថ្នាក់ម្ដង មួយថ្នាក់ម្ដង ឬ យ៉ាងណា ?

តាមធម្មតា ក្មេងកើតកមរមាស់នៅក្បាល នៅដៃ នៅជើង ។ល។ គ្រូពេទ្យមិនដែលព្យាបាលក្បាលម្ដង ដៃម្ដង ជើងម្ដង... នោះទេ គឺត្រូវមើលព្យាបាលទាំងក្បាល ទាំងដៃ ទាំងជើង... ពុំនោះសោត កមរមាស់មិនជាសោះជាដាច់ខាត ។ បញ្ហាខេមរនីយកម្មនេះ មិនខុសគ្នានឹងបញ្ហាព្យាបាលកមរមាស់ខាងលើនេះទេ ។ ប្រសិនបើយើងធ្វើការសាក

ពិសោធន៍នៅថ្នាក់ទី ៦ រួចប្រឹងកែច្នៃ ហើយកែច្នៃទៀតរាប់ឆ្នាំ លុះឃើញថាល្អទើបហ៊ានបន្តទៅថ្នាក់ទី ៥ ទៀត – នៅថ្នាក់ទី ៥ នេះទៀត ការសាកពិសោធន៍ត្រូវប្រើពេលរាប់ឆ្នាំដូចមុន – ខេមរនីយកម្មមុខជាត្រូវប្រើពេលរាប់សតវត្សទើបបានសំរេចផល ! ស្នៀតនេះពុំគាប់ប្រសើរទេ ព្រោះយុវជនដែលធ្លាប់រៀនសូត្រគ្រប់មុខវិជ្ជាជាខ្មែរនៅថ្នាក់ទី៦ លុះបានឡើងទៅថ្នាក់ទី ៥ ដែលគេតំរូវឲ្យរៀនជាភាសាបារាំងទៅវិញ ទឹងធ្លាក់ខ្លួនចុះទៅក្នុងជ្រោះជ្រៅងងឹតសូន្យសុង ប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ជាងសព្វថ្ងៃនេះទៅទៀត ។

ឧទាហរណ៍ : សព្វថ្ងៃនៅថ្នាក់ទី ៦ ភូមិវិទ្យា ប្រវត្តិវិទ្យា អាចចាត់ទុកជាឧសថកែរោគដែលធ្វើឲ្យយុវជនស្រួលគិត ស្រួលនិយាយ ស្រួលសរសេរ... ព្រោះការបង្រៀនត្រូវប្រព្រឹត្តជាភាសាខ្មែរ ។ លុះដល់ថ្នាក់ទី ៥ ភូមិវិទ្យា ប្រវត្តិវិទ្យាត្រូវចូលសញ្ជាតិជាបារាំងប្រែក្លាយជាថ្នាំពុល ធ្វើឲ្យយុវជនមានគំនិតវិលវល់ ថាពាក្យបារាំងមិនចង់ចេញ និយាយមមើមមាយ សរសេរខុសជាសទឹកជាសដី –ល–... ។

មិត្តទាំងឡាយ !

តែងមេរៀនជាភាសាខ្មែរ ហើយផ្ញើទៅចុះក្នុងទស្សនាវដ្ដីសាស្ត្រាចារ្យរបស់យើងរាល់គ្នា ជាអំពើប្រពៃណាស់ – ប្រពៃព្រោះបានផ្សាយការចេះដឹងដល់អ្នកអាន – ប្រពៃបំផុតទៅទៀត ព្រោះបានបង្ហាញថា អក្សរនិងភាសាខ្មែរអាចប្រើជាយានក្នុងការសិក្សា ។